

УЧАСТЬ КНДР У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ: СЬОГОДЕННІ РЕАЛІЇ ТА ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ

Ключові слова: російсько-українська війна, військова підтримка, стратегічне партнерство, КНДР, Росія, Україна.

Keywords: Russian-Ukrainian war, military support, strategic partnership, North Korea, Russia, Ukraine.

У 2024 році російсько-українська війна розширила театр бойових дій і остаточно перестала бути «регіональною проблемою Європи». Корейська Народно-Демократична Республіка (КНДР) відкрито підтримує Росію, постачаючи їй артилерійські снаряди та ракети, а в 2024 році її війська долучилися до бойових дій. Така участь КНДР не лише посилює військові можливості агресора, але й створює ризики для стабільності Корейського півострова та Азійсько-Тихоокеанського регіону, перетворюючи війну в Україні на глобальну проблему з непередбачуваними наслідками.

Дж. Форман, М. Кансіан, Й. Кім та інші закордонні дослідники приділили увагу питанню залучення КНДР у російсько-українську війну, але в українській науковій площині це питання не викликає особливого зацікавлення і більше висвітлюється в медіапросторі.

Мета доповіді – розкрити вплив КНДР на перебіг російсько-української війни та відповідні геополітичні наслідки.

Передусім необхідно наголосити, що відносини між Москвою та Пхеньяном не були стабільними. Під час холодної війни Радянський Союз надавав економічну та військову допомогу Північній Кореї, зокрема паливом та зброєю. У 1961 р. Кім Ір Сен і Микита Хрущов підписали угоду про співпрацю: згідно зі ст. 1 Москва зобов'язалася захищати Пхеньян у разі нападу, і навпаки [8]. Після розпаду Радянського Союзу КНДР залишилась без підтримки, що призвело до глибокої кризи й голоду. Володимир Путін відновив зв'язки з державою, відвідавши Пхеньян у 2000 р. та підписавши угоду про військову співпрацю з Кім Чен Іром, якого згодом приймав у Росії.

Попри підтримку санкцій ООН через ядерну програму КНДР, Москва у 2012 р. списала 90 % боргу Пхеньяну [8], але в 2016–2017 рр. разом із Китаєм знову підтримала жорсткі санкції. Після провалу переговорів Кім Чен Іна зі США у 2019 р. він провів перший саміт із Путіним у Владивостоці, пообіцявши розширити співпрацю, проте без значних результатів [8]. Після початку повномасштабного вторгнення Росії до України КНДР підтримала Москву, стверджуючи, що «політика гегемонізму» Заходу дає Путіну виправдання відправити війська в сусідню країну, що стало початком їхньої нової співпраці [8]. Росія та Північна Корея 17 червня 2024 р. підписали договір про всеосяжне партнерство, згідно з яким у разі нападу третьої сторони одна з них має надати військову допомогу іншій [7]. Росія офіційно заявляє, що перебуває у стані конфлікту з Україною, тому вона може вимагати підтримки від КНДР. Москва особливо зацікав-

лена у постачанні боєприпасів та залученні військових, зокрема спецпризначенців, бо зазнає значних втрат на фронті. Йонхо Кім, заступник директора Інституту дослідження Кореї при Університеті Джорджа Вашингтона, зазначає: Пхеньян може отримати ракетні технології, допомогу в розвитку ядерного потенціалу або постачання газу, нафти, вугілля та зерна [1]. Однак КНДР не має достатньо твердої валюти, щоб оплачувати поставки, тому взаємна вигода базується на обміні ресурсами і технологіями.

Національна розвідувальна служба Південної Кореї (NIS) 18 жовтня 2024 р. оголосила, що Північна Корея 8 жовтня почала перекидання військ спецназу до Росії на російських транспортних кораблях [10]. Це перший випадок, коли російський військово-морський флот увійшов у води Північної Кореї з 1990 р. 2 січня 2025 р. українська експертка Христина Кімачук отримала інформацію про незвичну ракету, що вдарила по Харкову [5]. Досліджуючи уламки, вона виявила символи, що вказували на походження з Північної Кореї, ставши першою, хто довів використання північнокорейської зброї Росією. Подальший аналіз показав, що ракета містила новітні західні компоненти, зокрема американський чип, виготовлений у березні 2023 р. Це підтвердило, що Північна Корея, попри санкції, нелегально отримує сучасні технології, швидко виробляє ракети та постачає їх Росії. Відтоді РФ випустила десятки таких ракет, що вбили щонайменше 24 людей і поранили понад 70 [5].

У березні Королівський інститут об'єднаних служб (RUSI) задокументував велику кількість нафти, яку відправляли з Росії до Північної Кореї, а на сухопутному кордоні цих країн помітили вагони, наповнені, як вважають, рисом і борошном [5]. Північнокорейські танкери почали завантажувати нафту з російського порту на Далекому Сході, як показує аналіз десятків супутникових знімків, частково відкриваючи завісу над тим, що Пхеньян забезпечив у обмін на передачу величезної кількості боєприпасів і ракет [6]. Можемо зробити висновок, що ці поставки суттєво покращили ситуацію у КНДР, давши їй змогу вперше з допандемійних часів повернутися до економічного зростання. Крім фінансових вигод, її участь у війні дає змогу отримувати бойовий досвід для своїх військових та розвивати можливості власної оборонної сфери та ВПК, що буде використано в майбутніх конфліктах.

Участь КНДР у війні в Україні на боці Росії викликала значний резонанс у світі, хоча реакція міжнародної спільноти виявилася неоднозначною і навіть недостатньою. Президент України Володимир Зеленський у жовтні 2024 р. назвав реакцію світу на присутність північнокорейських військ у Курській області «нульовою», наголошуючи, що Кремль випробовує глобальну відповідь, і попередив, що без належної реакції контингент іноземних військ може зрости [4]. Натомість НАТО через генсека Марка Рютте визнала це «значною ескалацією» і закликала забезпечити Україну всім необхідним для перемоги [2]. ЄС засудив дії КНДР, і в травні 2024 р. запровадив нові санкції проти шести осіб і трьох організацій, пов'язаних із підтримкою Росії, наголошуючи на неприпустимості порушення міжнародного права [3].

На думку авторки, співпраця РФ та КНДР посилює авторитарні режими і створює загрозу для глобальної безпеки, оскільки обидві держави можуть роз-

ширити свій вплив у регіонах, де вони мають інтереси. Можливі майбутні наслідки такого розвитку подій включають розширення військової співпраці між сторонами, що приведе до ще більшої ескалації конфліктів у майбутньому. Міжнародна спільнота може вжити рішучіших заходів для обмеження впливу Росії та Північної Кореї на глобальну політику та запобігання подальшій ескалації. Поточні дії КНДР підвищують ризики для регіональної безпеки в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, де Пхеньян може використовувати здобутий бойовий досвід для підтримки своїх військових амбіцій.

Отже, участь КНДР у російсько-українській війні впливає не лише на перебіг бойових дій на лінії фронту, а й має серйозні геополітичні наслідки. Залучення КНДР посилює військовий потенціал РФ завдяки постачанню боєприпасів, ракет і навіть спецназу. Співпраця Москви та Пхеньяна, закріплена договором про всеосяжне партнерство, не лише сприяє економічному відновленню КНДР через поставки нафти та зерна, а й дає змогу їй отримувати ракетні технології та бойовий досвід, що загрожує стабільності Азійсько-Тихоокеанського регіону. З іншого боку, реакція світової спільноти залишається недостатньою, що може призвести до геополітичних ризиків.

Джерела та література

1. Борис А. Це могли бути сили спеціального призначення. *Голос Америки*. 10.10.2024. URL: <https://surl.li/tncusd>
2. Білоус О. Загинуть ще більше росіян. Рютте зробив заяву про КНДР у війні проти України. *РБК-Україна*. 28.10.2024. URL: <https://surl.li/cdujsb>
3. Євросоюз запровадив нові санкції проти КНДР за підтримку Росії у війні проти України. *Укрінформ*. 31.05.2024. URL: <https://surl.li/wtmcgt>
4. Кричківська У., Д'яконов І. Зеленський про реакцію світу на військових КНДР: Це нуль. *Українська правда*. 31.10.2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/10/31/7482347/>
5. Маккензі Дж. Зброя КНДР вбиває українців. Але наслідки цього виходять далеко за межі України. *BBC News Україна*. 08.05.2024. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cq5n8kwnj92o>
6. Blood and Oil: Russian Oil Deliveries Follow North Korean Weapons Transfers / J. Byrne et al. *RUSI*. 26.03.2024. URL: <https://surl.li/siruxf>
7. DPRK-Russia Treaty on Comprehensive Strategic Partnership. *KCNA Watch* 20.06.2024. URL: <https://surli.cc/gsnlar>
8. The highs and lows of Russia, North Korea relations. *Al Jazeera*. 13.09.2023. URL: <https://surl.li/wuuvvcq>
9. Treaty of friendship, co-operation and mutual assistance between the Union of Soviet Socialist Republics and the Democratic People's Republic of Korea. *United Nations – Treaty Series*. 1962. P. 154–158. URL: <https://surl.li/paxhum>
10. 국정원, 북한 특수부대 러-우크라 전쟁 참전 확인. *보도자료*. 18.10.2024. URL: https://www.nis.go.kr/CM/1_4/view.do?seq=320